

Täiskasvanute koolitajaks kujunemine

BIOGRAAFILINE PERSPEKTIIV

LARISSA JÕGI

MARIN GROSS

TALLINNA ÜLIKOOL

Täiskasvanute koolitaja

- Suutlikus luua sotsiaalne ja tähenduslik ruum, kus täiskasvanutel on võimalused ISE õppida, ise määrata enesearengu suund ning eesmärgid
- Mõistma täiskasvanu õppimist ja aktsepteerima täiskasvanuid inimestena ja õppijana nende elukontekstis ning esitama õppeolukordades arenguväljakutseid

Stets 2006, Brookfield 2005, Täiskasvanukoolitaja

KUTSESTANDARD

Biograafiline uurimus

Oluline on:

Uurijate roll ja eetika

Kuidas käsitleda andmeid ja kuidas

konstrueerida tulemusi?

Bourdieu 2003, Benton 2005

Kuivõrd on meil õigus kujutada/konstrueerida inimest, kasutades tema isiklikku lugu?

Jolly 2001

2008-2010

BAEA, GRUNDTVIG programm

Becoming Adult Educators in European Area.

BABAR, Nordplus programm

Becoming Adult Educators in Baltic-Sea Region

Meid huvitas

- Millised on biograafilised protsessid ja sotsiaalne kontekst?
- Kuidas algajad koolitajad tajuvad elu- ja sotsiaalseid muutusi?
- **Mida on kogetud ja mis on mõjutanud koolitajaks saamist?**
- **Kuidas käsitletakse ennast koolitajatena?**
- Kuidas algajate täiskasvanute koolitajate elulooline ja professionaalne kogemus on mõjutatud õpingutega?

Teoreetiline alus

Kogemus on oma olemuselt biograafiline/ on biograafiliselt tähenduslik. Kogemusel on *sotsiaalne ja subjektiivne kontekst*.

Individuaalne kogemus on mõjutatud sotsiaalse kontekstiga
Alheit& Dausien 2002

Sotsiaalne kontekst, isiklik elu ja subjektiivne kogemus mõjutab täiskasvanu koolitajaks saamist ja koolitajaks olemist

Jõgi& Gross 2009, Bron& Jarvis 2008, Nuissl& Egetenmeyer 2009

Teoreetiline alus

Professionaalne identiteedi kujunemine

- Enesemõistmine
- sotsialiseerumise protsess
- isiksusliku arengu protsess
- professionaalne (enese)areng,
- professionaalne tegevus

Alheit & Dausien 2002, Jokela 2002, Rossiter & Clark 2007

Biograafiline perspektiiv

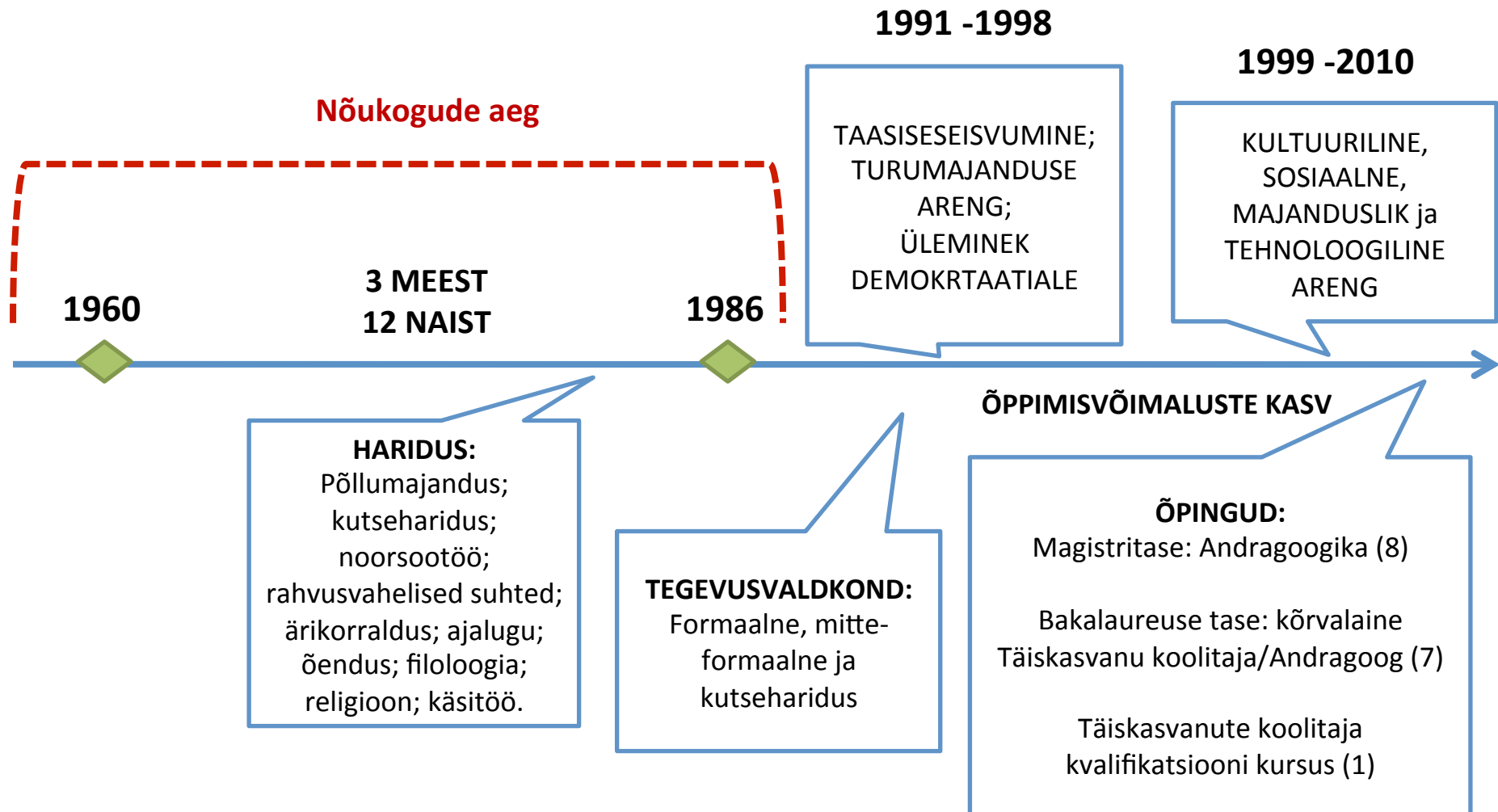
Kui metodoloogiline alus ja interpretatsiooni alus

Minu professionaalne tee on lühike, aga mul on juba millest rääkida, juba on olnud valikuid..takistusi.., rööme... ja neid tuleb palju veel, palju on veel kogeda ja õppida(Jaana)

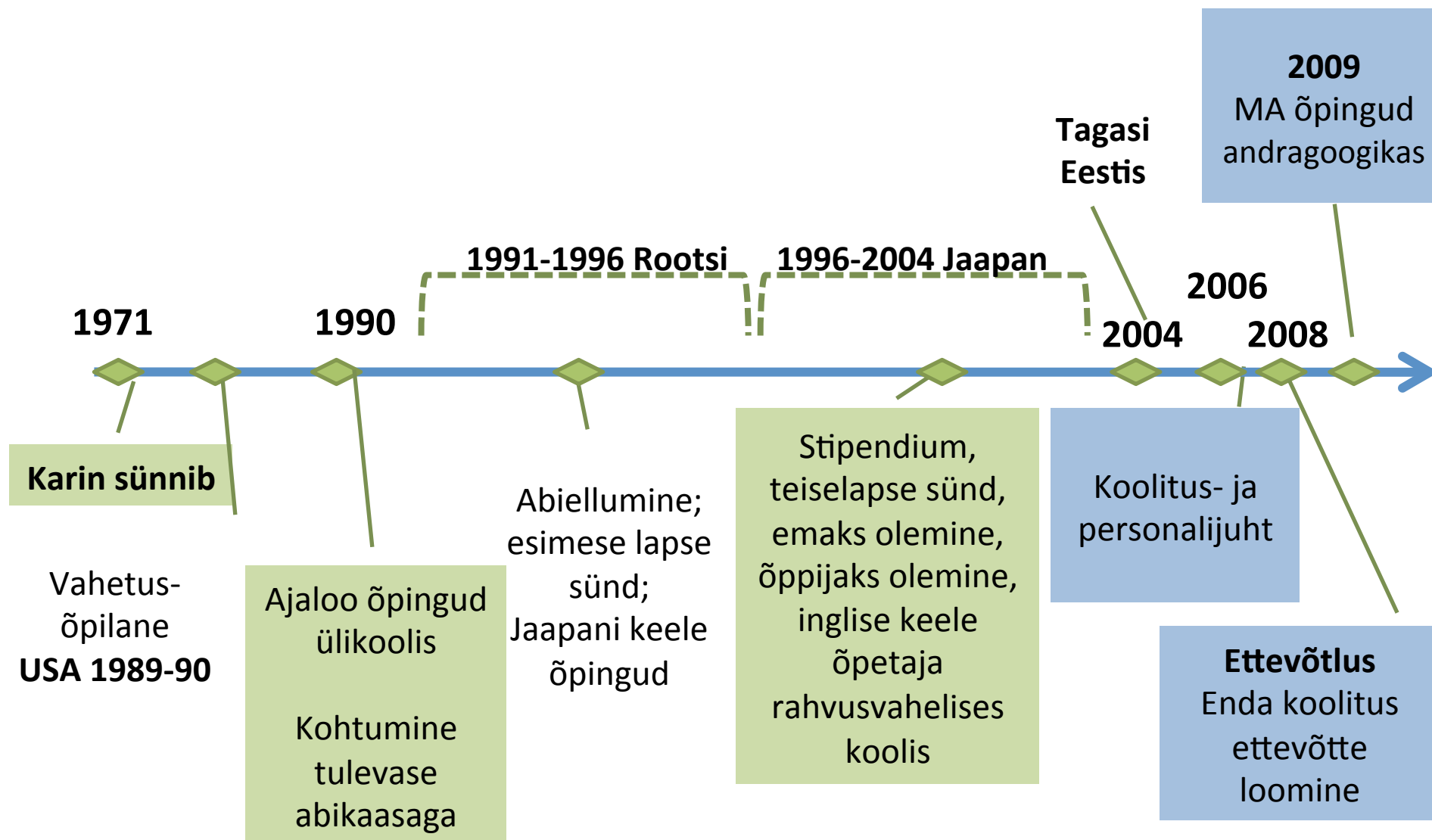
- Kontekstuaalsus (sotsiaalne ja subjektiivne)
- Narratiivsus
- Autentsus
- Referentsiaalsus
- Refleksiivsus

Horsdal 2002, Roos 2003, Rossiter & Clark 2007

Valim

KARIN

KARIN

*Ühel lapsel...oli aga eriline vajadus
rännata, nimelt juba kaheaastaselt tegin
ma ihuüksi aiavärava lahti, võtsin
vanaisa taksikoera julgestuseks kõrvale
ja läksin ümbruskonda avastama.
Vanemaid ajas see muidugi paanikasse...*

Algajad koolitajad

Kujutlused ja visioonid endast täiskasvanute koolitajana jagunevad kolmeks:

Ennast määratletakse ja enda tuleviku märgatakse...

- läbi õppijate rahulolu, koolitaja rollide ja koolitaja oskuste õppimise ja arengu ning enda õpetamise praktika mõistmise
- läbi enda mina-arengu
- läbi enda kui koolitaja professionaalse arengu ja mina – arengu õpingute kontekstis.

KARIN: Kujutus endast kui täiskasvanute koolitajast

- *Arvan, et koolitajana olen enese ja teiste aega väärtustav ... Koolitajana kohtlen iga inimest eriliselt ning austusega ja iga hetke väärtustan justkui see oleks esimene ja viimane koosoldud hetk.*
- *Oma väärtusi kannan endaga kaasas iga päev ning väljendan neid oma tegevuses, käitumises, igapäevarutiinis.*
- *Koolitajana on minu jaoks oluline võimaldada koolitavatele vabadust, selle parimas tähenduses.*

Algajad koolitajad

- Iseloomulik on identiteetide paljusus (*integreeritud identiteet*, Wenger 2004), mis loob konflikte, vastuolusid enesemõistmisel, kahtlusi, katkestusi
- Professionaalne ja refleksiivne kogemus on VÄHENE, enese kui täiskasvanute koolitaja ning õppimise mõistmine on alles kujunemas
- *autojuhtimist õppinud, tead kus on gaas, sidur ja pidur, kuidas käiku vahetada ja auto liikuma saada. Maanteel sõitmisega keskmisel kiirusel saab hakkama ja isegi naudid seda. Nüüd, kus tuleb juhilubade saamiseks õppida autot juhtima, siis kaob viimanegi enesekindlus, tulevad hirmud, kahtlused – kas saan hakkama, kas oskan, suudan autot valitseda, samal ajal meenutada liikuluseeskirju, liiklusmärke jms. Mis siis veel saab, kui peaks avariiolukord juhtuma, kuidas sellisel juhul reageerida, toimida? Enne juhilubade omamist ei osanud karta, nüüd aga teadvustatud hirmud...(Mare)*

Algajad koolitajad

- Töö ja õppimise kogemus on kujunenud tegevusväljal, kus on vähesed võimalused õppimise, enesearengu, professionaalse praktika reflekteerimiseks.
- Professionaalne kogemus ja õpingud on mõjutanud arusaamu:
 - Endast
 - Endast kui täiskasvanute koolitajast
 - Täiskasvanute õppimist ja õpetamisest andes enam kindlust

Koolitajaks kujunemine

Enne koolitajaks saamist eelneb elus ALATI
MIDAGI OLULIST ja isikliku ELU MÕTTES
TÄHENDUSLIKKU

Kogetakse,

- et “midagi on veel puudu”.
- Kahtlused ja küsimuste küsimine
 - *Kas see on õige valik? Kas ma saan hakkama? Kas ma peaksin?*
- Arengu tunnetamine – teel olemine
 - *Ma olen alles kujunemas täiskasvanute koolitajaks...ma tean mida õpetada aga mitte kuidas... (Triin)*
- Õppijate väärtustamine ja austamine
 - *Koolitajana kohtlen iga inimest eriliselt ning austusega (Karin)*

KARIN: KUJUNEMINE - ÕPPIMINE

- *...olen teadvustanud enda jaoks kuivõrd oluline on iseenda vajaduste, võimaluste ning arengu-perspektiivide selguse poole püüdemine. Oma praegusel arenguhetkel tunnetan, et väga keeruline on analüüsida iseennast.*
- *Täiskasvanute ette astumine nõuab sisemise õppimise, enesetunnetuse ja eneseanalüüsi kogemuse tundmist. Koolitaja peab iseendaga tegelema ja iseendasse süvenema.*

KARIN: ÕPINGUD

Olen mõistnud, et andragoogi töös peetakse oluliseks rida võimeid ja oskusi, mis pole siiani olnud arendamist vajavate oskuste nimekirja eesotsas minu jaoks.

Näiteks: pingetaluvus, eneseregulatsioonivõime, kohanemisvõime, pühendumus, autoriteetsus ja selge eneseväljendus.

Arvan siiski, et need võimed on olulised ja väärivad eraldi tähelepanu ning minupoolset panust.

Õpingute kogemine

- Huvitav aga keeruline tegevusvaldkond
- Enesearengu võimalus
- Praktika vajab täiendamist ja edasiarendamist
- Vajadus teoreetiliste teadmiste järele, mis seotud õppimise ja õpetamisega
- Rahulolematus, KAHTLUSED
- Lootus enesearenguks ja võimalusteks; õppijate, õppimise ja õpetamise paremaks mõistmiseks

Täiskasvanute koolitaja professionaliseerumine

